

Retningslinje – Taushetsplikt og informasjonsdeling i konfliktrådet

Sist revidert: 07.10.2024

Godkjent av: FAG avdelingsdirektør

Innhold

1	Innledning.....	4
2	Utgangspunktet er at man har taushetsplikt.....	4
2.1	Innledning	4
2.2	Hvem gjelder taushetsplikten for?	4
2.2.1	De som utøver tjeneste eller arbeid for konfliktrådet	4
2.2.2	De som deltar i konfliktrådsmøtet	5
2.2.3	Parter, verger og partsrepresentanter	5
2.2.4	Yrkesmessig taushetsplikt	5
2.2.5	Konfliktrådets plikt til å informere om taushetsplikten og straffeansvaret.....	5
2.3	Hva innebærer det at man har taushetsplikt?	6
2.4	Hvilke opplysninger omfattes av taushetsplikten?	6
2.4.1	Noens personlige forhold.....	6
2.4.2	Opplysninger om drifts- eller forretningsforhold.....	7
2.4.3	Opplysninger man får i forbindelse med tjenesten eller arbeidet	7
3	Unntak fra taushetsplikten – informasjonsdeling	7
3.1	Opplysningsrett – når kan man dele taushetsbelagte opplysninger?	7
3.1.1	Den som opplysningene direkte gjelder – forvaltningsloven § 13 a nr. 1	8
3.1.2	Den som er vernet av taushetsplikten har samtykket – forvaltningsloven § 13 a nr. 1.....	8
3.1.3	Samtykke til informasjonsdeling i saker om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging – konfliktrådsloven § 22 c	9
3.1.4	Anonymisering – forvaltningsloven § 13 a nr. 2.....	9
3.1.5	Informasjon til sakens parter eller deres representanter – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 1	10

3.1.6	Informasjonsdeling mellom kollegaer i konfliktrådet – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 2 og 3.....	10
3.1.7	KOG- og oppfølgingsteamdeltakeres adgang til å dele informasjon med sine kollegaer/leder – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 2	10
3.1.8	Opplysninger som er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 5	11
3.1.9	Opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller annen kontrollmyndighet – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6	11
3.2	Opplysningsplikt – når må taushetsbelagte opplysninger deles?	12
3.2.1	Plikten til å melde fra til barnevernet ved mistanke om mishandling eller omsorgssvikt – barnevernloven § 13-2.....	12
3.2.2	Pålegg fra barnevernet om å gi opplysninger – barnevernsloven § 13-4.....	13
3.2.3	Plikten til å søke å avverge et straffbart forhold – straffeloven § 196.....	13
3.2.4	Plikten til å opplyse om omstendigheter som godtgjør uriktig tiltale eller domfellelse – straffeloven § 226.....	14
3.2.5	Plikten til å opplyse skattemyndighetene om innholdet i en avtale som er inngått under meklingsprosessen i konfliktrådet – skatteforvaltningsloven § 10-5 (2) bokstav d	15
3.2.6	Bestemmelser i konfliktrådsloven som innebærer opplysningsplikt	15
3.3	Når ansatte eller meklere i konfliktrådene blir bedt om å vitne i retten eller utlevere opplysninger til retten eller påtalemyndigheten	15
3.3.1	Den som blir stevnet som vitne må møte	15
3.3.2	Den som opplysningene gjelder samtykker.....	15
3.3.3	Det foreligger ikke tilstrekkelig samtykke – domstolen kan oppheve taushetsplikten	15
3.4	Hvilken informasjon er det nødvendig å dele?.....	16
4	Konsekvenser ved brudd på taushetsplikten	17
4.1	Strafferettslig reaksjon	17
4.2	Erstatnings- og/eller oppreisningsansvar.....	17
4.3	Tjenstlige reaksjoner.....	17
5	Eksempler på spørsmål og svar i konfliktrådet	17
5.1	Vitne i domstolen	17
5.2	Opplysninger til påtalemyndigheten i sivilt henlagte saker	18
5.3	Opplysninger til barneverntjenesten	18
5.4	Opplysninger til politiet om potensielle straffbare forhold	18
5.5	Opplysninger til fornærmede i U18-sak	18
5.6	Partenes taushetsplikt.....	19
5.7	Kan vi sende avtale i konfliktrådet til barnevernet?.....	19
5.8	En student ønsker å observere en meklingsprosess	19
5.9	Kan vi sende dommen til friomsorgskontoret?	19

6	Versjonslogg av dette dokumentet.....	21
---	---------------------------------------	----

1 Innledning

Konfliktrådet behandler taushetsbelagte opplysninger, og det er viktig at partene og andre berørte beskyttes mot at slike private opplysninger kommer på avveie.¹ Dette er også viktig for at borgerne og partene skal ha tillitt til konfliktrådet.

Formålet med denne retningslinjen er å gi en samlet oversikt over rettsreglene om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt som gjelder for konfliktrådet, og dermed gi ansatte og meklere i konfliktrådet bedre forutsetninger for å løse konkrete spørsmål som kan oppstå.

Retningslinjen kan også være nyttig for å forklare andre samarbeidsaktører om taushetsplikten etter konfliktrådsloven. Som forklart under, gjelder taushetsplikten i konfliktrådsloven også for andre aktører dersom de har en rolle i konfliktrådets saker, for eksempel deltakere i KOG og oppfølgingsteam.

Justis- og beredskapsdepartementet har laget en generell veileder om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt i forvaltningen.² Departementets veileder kan være nyttig for å sette seg inn i hvilket regelverk andre forvaltningsorganer har om taushetsplikt og informasjonsdeling. Denne retningslinjen konkretiserer konfliktrådets taushetsplikt nærmere.

Retningslinjens innhold er delt inn i fem hovedpunkter: I punkt 2 omhandles hovedregelen om forbudet mot å dele informasjon som er taushetsbelagt, hvem plikten gjelder for og hvilke opplysninger som er taushetsbelagte. I punkt 3 omhandles de mest relevante unntakene fra hovedregelen, herunder når man *kan* og når man *skal* dele opplysninger selv om de i utgangspunktet er taushetsbelagte. I tillegg omhandles tilfeller der ansatte eller meklere blir innkalt som vitne i retten, og til slutt hvilken informasjon det er nødvendig å dele. Punkt 4 omhandler konsekvenser av brudd på taushetsplikten. I punkt 5 er det tatt inn konkrete spørsmål saksbehandlerne lurer på, med svar.

Denne retningslinjen omhandler ikke melding av avvik på personopplysningssikkerhet. Det er omhandlet i en egen rutine. Denne retningslinjen omhandler heller ikke offentlighetens adgang til innsyn etter offentleglova. Behandling av innsynssaker er omtalt i Sfks rutine om innsynsbegjæringer.

2 Utgangspunktet er at man har taushetsplikt

2.1 Innledning

Den alminnelige taushetsplikten er regulert i [forvaltningsloven § 13](#). For konfliktrådet er taushetsplikten ytterligere regulert i [konfliktrådsloven § 9](#) regulerer konfliktrådets taushetsplikt. Den er basert på den alminnelige bestemmelsen i forvaltningsloven § 13, men går noe lenger, se nærmere i punkt 2.4.1 nedenfor.

2.2 Hvem gjelder taushetsplikten for?

2.2.1 De som utøver tjeneste eller arbeid for konfliktrådet

Taushetsplikten gjelder for «meklere og andre som utfører tjeneste eller arbeid for konfliktrådet», jf. [konfliktrådsloven § 9](#) første ledd. Det betyr at taushetsplikten gjelder for ansatte i konfliktrådet og meklere.

¹ Hensynet til privatlivets fred har grunnlovsbeskyttelse, jf. [Grunnloven § 102](#).

² Se [Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt i forvaltningen – en veileder](#)

2.2.2 De som deltar i konfliktrådsmøtet

[Konfliktrådsloven § 9](#) annet ledd utvider taushetsplikten til å gjelde alle som deltar i konfliktrådsmøtet. Det betyr både meklingsmøter, stormøter, tilrettelagte møter, ungdomsplanmøter, oppfølgingsmøte og andre møter i regi av konfliktrådet, jf. [konfliktrådsloven § 1](#) fjerde ledd.

Eksempler på deltakere i konfliktrådsmøter, og som dermed er bundet av konfliktrådslovens taushetspliktregel, er

- sakens parter
- fornærmede
- verger
- familiemedlemmer,
- venner av partene
- naboer
- vitner
- representanter fra offentlige og ideelle organisasjoner (politiet, kriminalomsorgen, barnevernet, helsetjenesten, skolen, idrettslaget osv.)

Som deltaker i et møte i regi av konfliktrådet, har man ikke bare taushetsplikt om det man får vite i selve møtet. Taushetsplikten gjelder også for opplysninger man får vite i forkant og i etterkant av et slikt møte.

2.2.3 Parter, verger og partsrepresentanter

Parter, verger og partsrepresentanter har også taushetsplikt om det de for øvrig får vite gjennom saksbehandlingen, jf. [forvaltningsloven § 13 b](#) andre ledd. Dette gjelder også parter, verger og partsrepresentanter som ikke deltar i konfliktrådsmøter.

De taushetsbelagte opplysningene kan likevel brukes «i den utstrekning det er nødvendig for å vareta partens tarv i saken». Ordet «tarv» betyr «interesse». Dette betyr at parten, vergene og en eventuell partsrepresentant kan bruke taushetsbelagte opplysninger i saken hos konfliktrådet, men også f.eks. i klage til Sivilombudet.³

Det vil sjelden eller aldri være «nødvendig» å spre informasjonen til allmennheten, f.eks. via sosiale medier. Taushetsplikten er likevel ikke til hinder for at parten f.eks. skriver i sosiale medier om saken uten at taushetsbelagt informasjon om andre avsløres.⁴

2.2.4 Yrkesmessig taushetsplikt

Noen yrkesgrupper er underlagt taushetsplikt i kraft av sin stilling, enten etter [forvaltningsloven § 13](#) eller i annen lovgivning (f.eks. helsepersonelloven). Når de f.eks. deltar i et ungdomsplanmøte, KOG-møte eller oppfølgingsmøte, vil de være undergitt taushetsplikt både etter [konfliktrådsloven § 9](#), [forvaltningsloven § 13](#) og eventuell egen særlovgivning (f.eks. helsepersonelloven).

2.2.5 Konfliktrådets plikt til å informere om taushetsplikten og straffeansvaret

Konfliktrådet har plikt til å informere møtedeltakerne om taushetsplikten og konsekvensene ved brudd på den, jf. [konfliktrådsloven § 9](#) tredje ledd annen setning. Dette gjelder også andre parter og partsrepresentanter, jf. [forvaltningsloven § 13 b](#) andre ledd. Det skal også opplyses om at brudd på

³ Sivilombudet behandler klager fra blant annet enkeltpersoner som mener at et forvaltningsorgan har gjort urett eller feil i behandlingen av en sak, se [Klage til Sivilombudet - Sivilombudet](#).

⁴ Parten står også fritt til å dele taushetsbelagt informasjon om seg selv, så lenge ikke dette også avslører taushetsbelagt informasjon om andre, se punkt 3.1.2 nedenfor.

taushetsplikten kan straffes etter [straffeloven § 209](#), se konfliktrådsloven § 9 tredje ledd og forvaltningsloven § 13 b andre ledd.

Det er særlig viktig å informere parter, verger, private partsrepresentanter og andre som ikke allerede er underlagt yrkesmessig taushetsplikt, f.eks. venner, naboer og representanter fra ideelle organisasjoner. Parter skal orienteres om taushetsplikten i alle møter der det kan bli aktuelt å dele taushetsbelagt informasjon om andre, f.eks. kartleggingsmøte, undomsplanmøte, møte i oppfølgingsteam, GP-møte mv.

Deltakere i oppfølgingsteam skal signere en egen taushetserklæring (se egen mal). Deltakere i KOG-møte blir orientert om taushetsplikten i oversendelsesbrev til innmeldingsskjema til KOG.

2.3 Hva innebærer det at man har taushetsplikt?

Taushetsplikten innebærer at man både har en plikt til å **bevare taushet om** og en **aktiv plikt til å hindre** at uvedkommende får tilgang til taushetsbelagt informasjon. Det innebærer altså at man ikke skal gi andre tilgang til informasjonen, og behandle den og oppbevare den forsvarlig. Dette innebærer for eksempel at man ikke skal ha sakspapirer liggende framme, fysisk eller på skjerm, dersom man har besøk på kontoret. Det kan også innebære brudd på taushetsplikten å la PC-en stå ulåst så andre kan få tilgang til den. Man må også passe på at dokumenter som inneholder taushetsbelagte opplysninger ikke blir glemt igjen på møterom, kopirom e.l. Det er svært viktig dersom konfliktrådene deler lokaler med andre virksomheter. Hvis man jobber på bussen/tog eller andre steder utenfor kontoret, må man sørge for at dokumentene ikke er synlige for andre. Det gjelder også hvis man har hjemmekontor.

Det er viktig å kontrollere at mottaker av elektroniske forsendelser (både navn og fødselsnummer/organisasjonsnummer) er riktig før forsendelsen ekspederes. Dersom en forsendelse med personlig informasjon blir sendt til feil person, utgjør dette et brudd på taushetsplikten (og brudd på personvernet).

Den enkelte er bundet av taushetsplikten også etter at man eventuelt har sluttet i jobben eller oppdraget for konfliktrådet er over.

Det er den som får kjennskap til taushetsbelagt informasjon, som har taushetsplikt. Selv om andre ansatte ved konfliktrådet har samme taushetsplikt, gir ikke det fri adgang til å dele informasjon med dem. Det er likevel ikke til hinder for å drøfte en sak anonymt, se punkt 3.1.4. Se også punkt 3.1.6 og 3.1.7 om deling av informasjon med kollegaer.

2.4 Hvilke opplysninger omfattes av taushetsplikten?

2.4.1 Noens personlige forhold

Taushetsplikten omfatter først og fremst opplysninger om «noens personlige forhold», jf. [forvaltningsloven § 13](#). Det dreier seg om opplysninger som det med god grunn er vanlig å ønske å holde for seg selv. Dette kan dreie seg om opplysninger som gjelder en persons egenskaper eller utførte handlinger som er egnet til å karakterisere en person.

Det må vurderes konkret om en opplysning angår et «personlig forhold», og det kan ofte oppstå tvilstilfeller. I vurderingen må det blant annet legges vekt på om opplysningen, alene eller sammen med andre tilgjengelige opplysninger, kan skade eller utlevere en person, om den er gitt i fortrolighet, og om utlevering kan skade tilliten til konfliktrådet. Det kan for eksempel være opplysninger om en persons fysiske eller psykiske helse, opplysninger om en person som er av privat karakter (for eksempel en parts betroelser om vanskelige forhold i hjemmet), opplysninger om en persons politiske, filosofiske eller religiøse oppfatning, opplysninger om lovbrudd og opplysninger om en persons seksuelle forhold.

I [konfliktrådsloven § 9](#) første ledd annet punkt er det presisert at navn, personnummer og en del andre personlige kjennetegn er omfattet av taushetsplikten. Bare det at en navngitt person har en sak i konfliktrådet, er altså taushetsbelagt. Denne regelen går lenger enn den tilsvarende taushetsplikten i [forvaltningsloven § 13](#), og er begrunnet i at sakene ofte vil gjelde personlige forhold i konfliktrådet.

Det er ikke bare partene hos konfliktrådet som er vernet av taushetsplikten. Vernet gjelder alle konfliktrådet får opplysninger om, både de som møter hos konfliktrådet og personer som omtales.

2.4.2 Opplysninger om drifts- eller forretningsforhold

Taushetsplikten gjelder også for opplysninger av konkurransemessig betydning jf. [forvaltningsloven § 13](#) første ledd nr. 2. Slike opplysninger er det ikke så vanlig å få i de klassiske konfliktrådssakene. Men det kan tenkes at foretak som er parter, legger fram slike opplysninger.

Taushetsplikten etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 kan også være relevant når konfliktrådet anskaffer noe – som offentlig oppdragsgiver plikter konfliktrådet å hemmeligholde taushetsbelagte forretningshemmeligheter etter denne bestemmelsen.

2.4.3 Opplysninger man får i forbindelse med tjenesten eller arbeidet

Taushetsplikten gjelder «det de i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite», jf. [konfliktrådsloven § 9](#) første ledd. Det vil si at opplysninger man har fått utenom tjenesten eller oppdraget for konfliktrådet, i utgangspunktet ikke er vernet av taushetsplikten. Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at en som er ansatt eller mekler i konfliktrådet, kan få opplysninger fra en part på fritiden på grunn av vervet eller stillingen. Man kan tenke seg at noen i en privat sammenheng henvender seg til en ansatt i konfliktrådet for å få råd om en sak kan egne seg for meklings. Da er opplysningene gitt «i forbindelse med tjenesten eller arbeidet». Uansett vil det ikke være god forvaltningsskikk om man sprer opplysninger om parter selv om man har fått dem uten sammenheng med tjenesten eller arbeidet.

Taushetsplikten gjelder også uavhengig av hvordan man har fått opplysningene. Dette betyr at dersom man for eksempel får virksomhetsrelatert informasjon på sin private mobiltelefon (f.eks. privat e-post eller SMS), har man taushetsplikt om disse opplysningene.

3 Unntak fra taushetsplikten – informasjonsdeling

Dersom informasjonen det er snakk om er undergitt taushetsplikt, kan det oppstå spørsmål om man likevel har *adgang til* eller en *plikt* til å dele slik informasjon. En slik unntaksadgang krever imidlertid **hjemmel i lov eller forskrift**. Er det ingen dekkende hjemmel for unntak, gjelder hovedregelen om taushetsplikt, se punkt 2.

Konfliktrådet skiller mellom ulike typer av unntak fra reglene om taushetsplikt: opplysningsrett, som behandles i punkt 3.1, og opplysningsplikt, som behandles i punkt 3.2.

3.1 Opplysningsrett – når kan man dele taushetsbelagte opplysninger?

Dette er lovbestemmelser som gir *adgang* til å dele taushetsbelagte opplysninger med andre aktører, men man avgjør selv om man skal benytte denne adgangen. Det betyr altså at man ikke har *plikt* til å dele slike opplysninger. Det er opp til den som har opplysningene å vurdere om det er nødvendig å dele opplysningene, se punkt 3.4 om nødvendigheten av å dele opplysninger.

Taushetsbelagte opplysninger som deles i konfliktrådet følger i all hovedsak av lovbestemmelser som gir *adgang* til å dele slike opplysninger, altså *opplysningsrett*. Det er ofte begrunnet i behovet for å kunne behandle saken på en god måte.

I mange saker samarbeider konfliktrådet med andre aktører, både offentlige og private. Det medfører at det ofte kan være behov for å dele taushetsbelagt informasjon med andre for at oppgavene kan løses på best mulig måte, ut fra et riktig faktisk grunnlag. Utveksling av informasjon vil være aktuelt i alle sakstypene, men i størst grad ved behandlingen av ungdomsstraff, ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktråd. Det er understreket i forarbeidene at «god informasjonsflyt mellom instansene som deltar i ungdomsstormøtet og ungdomsteamet er en viktig forutsetning for et godt samarbeid og vellykkede tiltak».⁵

Konfliktrådets adgang til å dele informasjon følger av forvaltningslovens regler og [konfliktrådsloven § 22 c](#).

Delingsadgangen må være hjemlet i en eller flere lovbestemmelser. Under behandles lovbestemmelsene som er mest relevante for konfliktrådet.

3.1.1 Den som opplysningene direkte gjelder – forvaltningsloven § 13 a nr. 1

Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene gis til den som de aktuelle opplysningene direkte gjelder. Dette følger av [forvaltningsloven § 13 a](#) nr. 1. Dette gjelder uavhengig av hvem som har gitt opplysningene til konfliktrådet. For eksempel kan barnevernet, en lærer eller politiet ha gitt opplysninger om ungdommen i en sak om ungdomsstraff. Da vil ikke taushetsplikten være til hinder for at ungdommen får ulevert disse opplysningene.⁶

3.1.2 Den som er vernet av taushetsplikten har samtykket – forvaltningsloven § 13 a nr. 1

Det rettslige grunnlaget for informasjonsdeling i både meklings sakene og straffereaksjonene i konfliktrådet er i hovedsak **samtykke** fra den som opplysningene gjelder og eventuelle verger, se [forvaltningsloven § 13 a](#) nr. 1. I tillegg gjelder [konfliktrådsloven § 22 c](#) i straffesakene, se punkt 3.1.3 nedenfor. Samtykke til informasjonsdeling er uavhengig av samtykke til at en sak behandles som sak i konfliktrådet, men kan i noen tilfeller være avgitt samtidig.

Det er viktig å huske på at samtykket må være **reelt** og **informert**. Når konfliktrådet mottar saken, må man derfor sikre seg at partene har forstått i hvilken grad det vil være aktuelt å dele taushetsbelagt informasjon med andre aktører. I det at samtykket skal være reelt, ligger det blant annet at det skal være frivillig. Om et samtykke er frivillig avhenger blant annet av styrkeforholdet i saken, og hvilket press den som avgir samtykke er under. I enkelte saker kan dette komme på spissen ettersom det ikke vil være mulig å behandle saken uten at noe taushetsbelagt informasjon deles. Dersom en part ikke ønsker at spesifikk informasjon deles med enkelte personer, må det vurderes om saken likevel kan behandles selv om denne informasjonen utelates, eller at det ikke deles med den aktuelle personen.

Samtykket kan også trekkes tilbake. Dersom samtykket trekkes, vil det kunne få konsekvenser for gjennomføringen av saken. I slike tilfeller må det vurderes om saken likevel kan gjennomføres, eventuelt med andre deltakere enn de parten ikke ønsker at skal dele eller motta informasjon.

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig samtykke til deling av informasjon fra de det gjelder, kan opplysningene likevel deles dersom dette følger av de andre delingsadgangene etter forvaltningsloven, som forklares nærmere under, se punkt 3.1.4 til 3.1.9 og punkt 3.2.

Dersom partene er mindreårige, må også vergene samtykke til informasjonsdelingen.

Konfliktrådet skal sjekke at det foreligger tilstrekkelig samtykke når saken er mottatt. Dersom det er behov for ytterligere samtykker, f.eks. at informasjonen deles med andre eller at annen informasjon deles, må slikt samtykke innhentes av konfliktrådet.

⁵ Se [Prop. 135 L \(2010–2011\) punkt 10.9.2](#).

⁶ Spørsmålet om en parts innsyn i konfliktrådets saksdokumenter må vurderes etter [forvaltningsloven § 18](#) til [§ 18 d](#) og [§ 19](#).

Det er viktig at det sikres notoritet om samtykker som gis, og at dette lagres på saken. Det skal fremgå hvilken informasjon de som samtykker har fått og hva samtykket omfatter (både hvilken informasjon som kan deles og med hvem). Det er et eget skjema for innhenting av samtykke for informasjonsdeling i oppfølgingsteam og for samtykke til informasjonsdeling i KOG under straffegjennomføringen.

Når en part har samtykket til deling av taushetsbelagt informasjon, gjelder samtykket kun den bruken informasjonen er innhentet til. Informasjonen kan ikke brukes i andre sammenhenger med hjemmel i samtykket.⁷ Det kan likevel være andre hjemler som åpner for annen bruk av informasjonen, se punkt 3.1.5 til 3.1.9.

Parter i en meklings sak – både sivil⁸- og straffesak kan avtale å dele informasjon med andre. Partene bestemmer selv hva som eventuelt kan deles og med hvem. Dette, og partenes samtykke, skal skriftliggjøres. Dersom det ikke er gitt slikt samtykke, skal ikke informasjon fra den gjenopprettende prosessen deles med andre, herunder politiet. I straffesakene skal det likevel gis tilbakemelding til politiet om at avtale er eller ikke er inngått.

3.1.3 Samtykke til informasjonsdeling i saker om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging – konfliktrådsloven § 22 c

Gjennomføringen av ungdomsreaksjonene og oppfølging i konfliktråd krever et utstrakt samarbeid mellom ulike offentlige og private aktører, der informasjonsdelingen er nødvendig for å kunne ta forsvarlige vurderinger og avgjørelser. For ungdomsoppfølging og ungdomsstraff er det gitt en egen hjemmel for informasjonsdeling i [konfliktrådsloven § 22 c](#). Også i disse sakene er samtykke et vilkår for deling.

Bestemmelsen hjemler ikke bare at konfliktrådet kan dele informasjon med andre, men også at andre offentlige organer, tjenesteytere – herunder helsepersonell – og andre aktører, kan dele opplysninger om ungdommen med hverandre. Ungdommen og vergene skal informeres om hva opplysningene skal brukes til, og hvem det kan bli aktuelt å dele opplysningene med. Dersom det skal foretas en foreløpig vurdering av KOG – før saken overføres – skal samtykket til informasjonsdeling innhentes av politiet. For deling av informasjon i oppfølgingsteamet, er det et eget skjema. I de tilfellene der det er behov for å drøfte konkrete problemstillinger med KOG underveis i straffegjennomføringen, brukes skjema for informasjonsdeling i KOG under straffegjennomføringen.

3.1.4 Anonymisering – forvaltningsloven § 13 a nr. 2

Etter [forvaltningsloven § 13 a](#) nr. 2 er taushetsplikten ikke til hinder for «at opplysningene brukes når behovet for beskyttelse må anses ivaretatt ved at de gis «i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte». Deling av anonymisert informasjon kan blant annet være aktuelt når det gis innsyn etter offentleglova.⁹

Bestemmelsen åpner for at **anonyme** opplysninger kan deles. Den som deler opplysningene må imidlertid sørge for tilstrekkelig anonymisering før opplysninger utleveres, slik at enkeltpersoner ikke gjenkjennes eller identifiseres. Det må også vurderes om enkeltpersoner kan identifiseres på grunnlag av muligheten til å kombinere de utleverte opplysningene med andre tilgjengelige opplysninger, for eksempel i partens nærmiljø. Det avgjørende er om opplysningene, de som utleveres og andre kjente opplysninger, inneholder tilknytningspunkter (kommunenavn, kjønn, alder, skole, diagnose etc.) som til sammen er tilstrekkelig for å kunne identifisere enkeltpersoner.

⁷ Se blant annet Høyesteretts avgjørelser i [Rt-2010-1404](#) (avsnitt 27) og [Rt-2011-837](#).

⁸ Med sivil sak menes også henlagte sivile saker, jf. [konfliktrådsloven § 2 a](#) første ledd.

⁹ Se rutine for behandling av innsynsbegjæringer.

Det er et strengt krav om at identifikasjon ikke skal være mulig, verken direkte eller indirekte, for at kravet til anonymitet skal være oppfylt.

Opplysninger i **statistisk form** vil normalt også være anonymiserte. Slike opplysninger vil det kunne være aktuelt å gi ved rapporteringer, på forespørsel fra forskere mv.

3.1.5 Informasjon til sakens parter eller deres representanter – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 1

Det følger av [forvaltningsloven § 13 b](#) første ledd nr. 1 at taushetsplikt ikke er til hinder for at «opplysningene i en sak gjøres kjent for sakens parter eller deres representanter». Den enkelte parten, eller dennes representanter, kan derfor få informasjon *om parten selv* (og andre ikke taushetsbelagte opplysninger i saken). Partens representanter kan være partens verger, advokat eller annen med fullmakt.

Opplysninger om *den andre parten* kan ikke gis ut med hjemmel i denne bestemmelsen. Om slik informasjon skal deles, krever det hjemmel i en annen lovbestemmelse, for eksempel må det foreligge samtykke, jf. [forvaltningsloven § 13 a](#) nr. 1 eller [konfliktrådsloven § 22 c](#).

I straffesakene er ikke fornærmede part i saken i forvaltningslovens forstand. Det betyr at fornærmede ikke kan få informasjon om saken med hjemmel i denne bestemmelsen. Dersom fornærmede skal kunne få slik informasjon, må det ha hjemmel i samtykke fra siktede/ungdommen.

3.1.6 Informasjonsdeling mellom kollegaer i konfliktrådet – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 2 og 3

Når det gjelder deling av taushetsbelagte opplysninger med kolleger (organintern deling), er utgangspunktet at taushetsplikten er personlig. Selv om andre ansatte ved konfliktrådet har den samme taushetsplikten, gir ikke det fri adgang til å dele informasjon med dem. Etter [forvaltningsloven § 13 b](#) første ledd nr. 2 og 3 kan man imidlertid dele hvis det er nødvendig for å få behandlet saken eller nødvendig for en hensiktsmessig arbeidsordning, dvs. der det er tjenstlig behov for dette.

Det følger av [forvaltningsloven § 13 b](#) første ledd nr. 2 at taushetsbelagte opplysninger kan brukes «for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for», og det er presisert at de bl.a. kan brukes «i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll».

Videre følger det av [§ 13 b](#) første ledd nr. 3 at opplysninger kan gjøres tilgjengelig for andre «tjenestemenn innen organet eller etaten» i den utstrekning som trengs for en «hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, bl.a. til bruk ved vegledning i andre saker».

3.1.7 KOG- og oppfølgingsteamdeltakeres adgang til å dele informasjon med sine kollegaer/leder – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 2

Deltakerne i KOG og oppfølgingsteamet vil få taushetsbelagt informasjon fra andre deltakere. Også for disse er taushetsplikten i utgangspunktet personlig, selv om kollegaene i den virksomheten deltakeren jobber i ofte også er underlagt taushetsplikt. Den enkelte deltakeren kan likevel dele informasjon om saken med sine kollegaer eller leder i den utstrekning det er nødvendig for at deltakeren skal kunne ivareta sin rolle i KOG eller oppfølgingsteamet, jf. [forvaltningsloven § 13 b](#) første ledd nr. 2. Forutsetningen er altså at delingen skjer for å oppnå det formålet opplysningene er gitt eller innhentet for, altså drøftingen i KOG eller oppfølgingen av tiltak i oppfølgingsteamet. Slik informasjonsdeling kan være nødvendig for eksempel for at deltakerne i oppfølgingsteamet skal kunne binde sin virksomhet til å følge opp ungdommen eller fylle tiltakene med innhold. Noen deltakere i oppfølgingsteam vil også ha behov for å dele det at de skal delta i møte hos konfliktrådet med sin leder, for eksempel for å få fri. I slike tilfeller er det viktig at delingen av informasjon begrenses til det som er nødvendig, både med hensyn til hvilken informasjon som deles og hvem og hvor mange informasjonen deles med. Treng man å dele ungdommens navn, den straffbare

handlingen, fornærmedes navn mv., eller holder det å dele at man f.eks. skal delta i et oppfølgingsteam i konfliktrådet. Se nærmere i punkt 3.4 nedenfor.

Deltakerne i KOG eller oppfølgingsteamet har ikke adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger med egen virksomhet utelukkende for å ivareta denne virksomhetens oppgaver. Politirepresentanten i oppfølgingsteamet kan derfor ikke dele opplysninger som hen får i oppfølgingsteamet om ungdommens ulovlige rusbruk med etterforskere for å straffeforfølge dette.

Dersom det er behov for å dele ytterligere informasjon, eller dele informasjon med andre, enn det det er anledning til etter unntaksbestemmelsene, kan det innhentes særlig samtykke fra ungdommen og vergene, se punkt 3.1.2.

Deltakerne i oppfølgingsteamet sin adgang til å dele opplysninger de får i konfliktrådet er omtalt i taushetserklæringen som deltakerne i oppfølgingsteamet skal signere. KOG-deltakernes taushetsplikt er omtalt i oversendelsesbrevet til innmeldingsskjema til KOG.

3.1.8 Opplysninger som er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 5

Etter [forvaltningsloven § 13 b](#) første ledd nr. 5 kan man gi «andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag».

Bestemmelsen i nr. 5 gir tre alternative muligheter for deling: Det kan dreie seg om opplysninger om «en persons forbindelse med organet», om «avgjørelser som er truffet», eller om opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver.

Opplysninger om en persons forbindelse med konfliktrådet er imidlertid taushetsbelagt etter [konfliktrådsloven § 9](#) første ledd. Denne særbestemmelsen gjelder foran den generelle bestemmelsen i forvaltningsloven § 13 b nr. 5. Det samme gjelder for opplysninger om avgjørelser som er truffet, i den utstrekning det avslører hvem avgjørelsen gjelder.

Når det gjelder adgangen til å gi opplysninger som er nødvendig for å fremme avgiverorganets oppgaver, innebærer dette at informasjonen ikke kan deles **kun** for å fremme mottakerorganets oppgaver. Det må være fordi **konfliktrådet** har interesse av denne delingen, for eksempel for å få informasjon tilbake.

Denne bestemmelsen kan ikke benyttes for å hjemle deling av informasjon i KOG eller oppfølgingsteamet dersom ungdommen ikke samtykker etter [konfliktrådsloven § 22 c](#). Slik deling krever samtykke fra ungdommen og vergene.

3.1.9 Opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller annen kontrollmyndighet – forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6

Også opplysninger om at noen er mistenkt eller dømt for et lovbrudd er omfattet av taushetsplikten.

[Forvaltningsloven § 13 b](#) første ledd nr. 6 gir konfliktrådet adgang til å anmelde eller gi opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller kontrollmyndigheter. Adgangen til å gi opplysninger etter denne bestemmelsen gir ikke i seg selv noen opplysningsplikt, men en slik plikt kan i noen tilfeller følge av andre regler, se punkt 3.2 nedenfor.¹⁰ Det er et vilkår etter bestemmelsen at formidlingen «finnes ønskelig av allmenne omsyn eller forfølging av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver».

¹⁰ Se [Ot.prp. nr. 3 \(1976-77\) side 35](#).

Begrepet «lovbrudd» betyr både handlinger som kan føre til straff, og andre lovbrudd som kan sanksjoneres eller føre til inngrep fra myndighetenes side.

Det er to forskjellige situasjoner som kan gi adgang til å dele slike opplysninger: Enten at informasjonsdelingen «finnes ønskelig av allmenne omsyn» eller at «forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver». Det er altså nok at ett av disse vilkårene er oppfylt.

3.2 Opplysningsplikt – når må taushetsbelagte opplysninger deles?

I noen tilfeller vil man ha *opplysningsplikt*. Det betyr at man ikke kan velge selv om man vil gi opplysningene eller ikke – det følger av en lovbestemmelse at man *må* gjøre det.

3.2.1 Plikten til å melde fra til barnevernet ved mistanke om mishandling eller omsorgssvikt – barnevernloven § 13-2

Ansatte og meklere i konfliktrådet har plikt til å varsle barnevernet dersom vedkommende får opplysninger som gir grunn til å tro at barn har blitt utsatt for mishandling eller omsorgssvikt, se [barnevernloven § 13-2](#).

Meldeplikten inntreffer når man har grunn til å tro:

- at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt (§ 13-2 første ledd bokstav a)
- at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling (§ 13-2 første ledd bokstav b)
- at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring (§ 13-2 første ledd bokstav c)
- at et barn har vist alvorlige atferdsvansker ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved problematisk bruk av rusmidler, eller ved å ha vist annen form for utpreget normløs atferd (§ 13-2 første ledd bokstav d)
- at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel (§ 13-2 første ledd bokstav e)

Man trenger ikke være helt sikker på at det har skjedd forhold som nevnt, det holder at man har «grunn til å tro» at det har skjedd. Det vil si at det må foreligge noe konkret som indikerer alvorlige mangler ved barnets omsorgssituasjon eller som tilsier at barnet har alvorlige atferdsvansker. Det skal foretas en individuell skjønnsmessig vurdering av hvorvidt vilkårene er oppfylt. Er det uklart om vilkårene er oppfylt, har barnevernstjenesten veiledningsplikt, og forholdet kan drøftes anonymt for å avklare om det foreligger meldeplikt. Ved flere av Statens Barnehus har de også opprettet konsultasjonsteam som kan kontaktes ved bekymring. Barnevernstjenestens eller andres vurdering av vilkårene for meldeplikt vil imidlertid ikke være avgjørende. Det er melderens selv som må vurdere om vilkårene er oppfylt.

De mest aktuelle hjemlene for meldeplikt etter [barnevernloven § 13-2](#) første ledd er bokstav a om alvorlig omsorgssvikt. Bestemmelsen tar sikte på situasjoner der det er bekymring for betydelig sviktende ivaretagelse av barnets grunnleggende behov for stimulering, oppfølging og beskyttelse, herunder seksuelle overgrep, kjønnslemlestelse, tvangsekteskap og menneskehandel.¹¹ Også negativ sosial kontroll kan omfattes av bestemmelsen.¹² Med «mishandlet» menes alvorlig fysisk eller psykisk krenkelse som kan ha vart over tid.¹³ Bestemmelsen omfatter både aktuell og fremtidig mishandling og annen omsorgssvikt,

¹¹ Se [Prop. 169 L \(2016–2017\) punkt 17.1](#) (merknad til tidligere barnevernloven § 6-4 første ledd bokstav a).

¹² Se [Prop. 133 L \(2020–2021\) punkt 25.1](#) (merknad til § 13-2 første ledd).

¹³ Se [Prop. 169 L \(2016–2017\) punkt 17.1](#) (merknad til tidligere barnevernloven § 6-4 første ledd bokstav a).

herunder tilfeller der det er grunn til å tro at et barn kan bli utsatt for alvorlig omsorgssvikt i nær fremtid, for eksempel i form av kjønnslemlestelse eller tvangsgifte.¹⁴

Bestemmelsen i [§ 13-2](#) første ledd bokstav d ungdommer med visse former for alvorlige atferdsvansker, og meldeplikten er begrenset til å omfatte tilsvarende adferd som kan føre til plassering i institusjonsopphold¹⁵. Ikke enhver form for rusmiddelbruk vil omfattes, jf. begrepet «problematisk bruk av rusmidler». Hvorvidt meldeplikten utløses av ungdommens rusbruk, må vurderes konkret. Relevante hensyn er blant annet omfanget og arten av rusbruken og ungdommens alder. Oppfølgingen ungdommen eventuelt får for rusbruken i oppfølgingsteamet vil også være relevant.

Melding skal sendes *umiddelbart* etter at bekymringen har oppstått.¹⁶ Den som melder trenger ikke selv å undersøke eller dokumentere meldingen; det er barnevernstjenestens oppgave.

Det er viktig å dokumentere hvilke vurderinger som er gjort. Hvis man er usikker på om man bør melde fra til barnevernet, kan man rådføre seg med lederen sin, men meldeplikten er personlig. Det betyr at man ikke kan instrueres til å la være å varsle hvis man mener det er grunnlag for det.

Det er lederen som bør signere og sende inn bekymringsmeldingen. Meklere bør varsle sin bekymring til kontoret, og få lederen til å sende inn bekymringsmeldingen. Hver enkelt har likevel et personlig ansvar for at barnevernet får beskjed. Her er [lenke til skjema](#) for å sende inn en digital bekymringsmelding.

Hvis foreldrene samtykker, kan man sende bekymringsmelding selv om vilkårene for meldeplikt ikke er oppfylt, jf. [forvaltningsloven § 13 a](#) nr. 1 og punkt 3.1.2 ovenfor.

3.2.2 Pålegg fra barnevernet om å gi opplysninger – barnevernsloven § 13-4

Etter [barnevernsloven § 13-4](#) kan barnevernstjenesten pålegge offentlige myndigheter, dvs. f.eks. konfliktrådet, om å gi taushetsbelagte opplysninger når det er nødvendig for å vurdere, forberede og behandle konkrete saker som er opplistet i denne lovbestemmelsen (f.eks. akuttvedtak om omsorgsovertakelse etter [barnevernsloven § 4-2](#)).

Hvis konfliktrådet får pålegg om å gi opplysninger til barnevernet etter denne bestemmelsen, skal barnevernet opplyse i pålegget hvilken eller hvilke bestemmelser i barnevernsloven som er bakgrunnen for pålegget (f.eks. barnevernsloven § 4-2). I den grad det er mulig bør barnevernet også konkretisere hvilke opplysninger som konfliktrådet må gi. Ved innhenting av opplysninger er det barnevernet som skal vurdere om vilkårene for å gi pålegget er oppfylt og som må definere hvilke opplysninger det er nødvendig og relevant å innhente. Konfliktrådet må imidlertid unngå at taushetsbelagte opplysninger gis uten at konfliktrådet har hjemmel til det. For eksempel på konfliktrådet vurdere om det er hjemmel for å gi ut informasjon som også omhandler andre enn det aktuelle barnet, eventuelt om slik informasjon skal sladdes.

Dersom barnevernet kun på generelt grunnlag krever å få taushetsbelagte opplysninger fra konfliktrådet, må konfliktrådet be barnevernet om å konkretisere hvilke opplysninger dette gjelder og hvilken/hvilke bestemmelser i barnevernsloven som hjemler dette pålegget.

3.2.3 Plikten til å søke å avverge et straffbart forhold – straffeloven § 196

Alle har en plikt til å søke å forhindre at noen blir utsatt for alvorlige straffbare handlinger, handlinger som ofte vil kunne gå ut over liv og helse. Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.

¹⁴ Samme sted.

¹⁵ Same sted (merknad til § 13-2 første ledd bokstav d).

¹⁶ Det følger av ordlyden «uten ugrunnet opphold», og er nærmere omtalt i [Prop. 169 L \(2016–2017\) punkt 17.1](#) (merknad til tidligere barnevernloven § 6-4 første ledd).

Ifølge [straffelovens § 196](#) har man avvergingsplikt hvis alle disse vilkårene er oppfylt:

- handlingen er en av de som er opplistet i § 196 første ledd bokstav a (bl.a. grov kroppsskade, mishandling i nære relasjoner, kjønnslemlestelse, voldtekt, incest og drap)
- man vet, eller holder det som mest sannsynlig at handlingen vil skje
- det fortsatt er mulig å avverge handlingen, eller følgene av den
- det å avverge ikke setter meldereren, dennes nærmeste eller noen uskyldige i fare
- det å avverge ikke utsetter meldereren, dennes nærmeste eller noen uskyldige for tiltale eller siktelse, eller fare for liv, helse eller velferd

Ved vurderingen av om vilkårene i [straffeloven § 196](#) er oppfylt, er det tilstrekkelig at vurderingen er forstandig, og det må legges vekt på om det etisk sett vil være naturlig for en alminnelig borger i den aktuelle situasjonen å forsøke å avverge lovbruddet. Vurderingen skal dokumenteres, og lagres på partens sak.

Man kan avverge ved å varsle politiet, barnevernet eller på annen måte søke å forhindre at handlingen skjer. Er man usikker, kan man kontakte lokalt politi for å diskutere en sak anonymt. Saken kan også diskuteres med lederen.

Avvergingsplikten er personlig. Det vil si at man plikter å søke å avverge et forestående lovbrudd, selv om lederen eller kolleger mener at det ikke er grunnlag for å varsle. Å unnlate å varsle når vilkårene er oppfylt, kan straffes, jf. [straffeloven § 196](#). Også den som medvirker kan straffes. Det innebærer at også den som hindrer noen i å varsle kan straffes etter bestemmelsen.

På www.plikt.no finnes mer informasjon om avvergeplikten.

3.2.4 Plikten til å opplyse om omstendigheter som godtgjør uriktig tiltale eller domfellelse – straffeloven § 226

Alle har plikt til å varsle om opplysninger som «godtgjør» at en uskyldig person er uskyldig tiltalt eller dømt for et lovbrudd med strafferamme på mer enn ett års fengsel, jf. [straffeloven § 226](#). Opplysningsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.

Det kreves at opplysningene «godtgjør» at en person er uskyldig dømt eller tiltalt. Dette tilsier at omstendighetene man får vite om må kunne ha avgjørende betydning for utfallet av straffesaken. Det er altså ikke nok at opplysningene, slik den som får opplysningene oppfatter det, kanskje vil kunne ha en viss innvirkning på påtalemyndighetens eller rettens vurdering av straffeskylden. Dersom man får vite at fornærmede slo først, vil dette for eksempel være en sentral opplysning for spørsmålet om nødverge, noe som kan ha betydning for straffbarheten. I et slikt tilfelle vil man kunne ha opplysningsplikt. At de to hadde vært uvenner tidligere, er det ikke. Et annet eksempel er at en part i et konfliktrådsmøte kan opplyse at det var hen som egentlig har begått et lovbrudd som en annen er tiltalt eller dømt for. Også i et slikt tilfelle kan varslingsplikten inntre.

Dersom man unnlater å varsle om slike forhold, kan det føre til straff, jf. [straffeloven § 226](#). For å kunne straffes kreves det imidlertid at man «godtgjør» at en uskyldig person er uskyldig tiltalt eller dømt. Det vil si at en mistanke ikke er nok til å bli straffet for ikke å opplyse om forholdet.

Det er unntak fra denne varslingsplikten (og straffbarheten) hvis man ikke kan fortelle sannheten uten å «utsette seg selv eller noen av sine nærmeste eller noen uskyldige for straff, fare for vesentlig tap av sosialt omdømme eller vesentlig velferdstap av annen art». Et eksempel kan være at man blir klar over at en av ens nærmeste er skyldig i et lovbrudd som en annen er dømt for.

3.2.5 Plikten til å opplyse skattemyndighetene om innholdet i en avtale som er inngått under mekling i konfliktrådet – skatteforvaltningsloven § 10-5 (2) bokstav d

For at skatte- og avgiftsmyndighetene skal kunne kontrollere at man ikke kamouflerer skatte- og avgiftspliktig arbeid, har konfliktrådene plikt til å gi opplysninger til skatte- og avgiftsmyndighetene, jf.

[skatteforvaltningsloven § 10-5](#) (2) bokstav d. Opplysningene skal ikke gis på eget initiativ, men dersom skattemyndighetene ber om det. Taushetsplikten er ikke til hinder for utlevering av informasjon etter denne bestemmelsen.

3.2.6 Bestemmelser i konfliktrådsloven som innebærer opplysningsplikt

I konfliktrådsloven er det enkelte bestemmelser som pålegger konfliktrådet å gi opplysninger til påtalemyndigheten i saker om mekling i konfliktråd. Denne kommunikasjonen med påtalemyndigheten forutsetter at konfliktrådet også skal gi taushetsbelagte opplysninger.

Etter [konfliktrådsloven § 20](#) første ledd skal konfliktrådet gi påtalemyndigheten underretning om en eventuell utsettelse av en straffesak, og om når den kan forventes behandlet. Etter andre ledd skal konfliktrådet, etter at et møte er avsluttet, sende sakens dokumenter til påtalemyndigheten med opplysning om det er inngått en godkjent avtale. Når en avtale er oppfylt, skal konfliktrådet sende en bekreftelse på dette til påtalemyndigheten, jf. tredje ledd.

Etter [§ 21](#) første ledd skal konfliktrådet oversende en sak om mekling i konfliktråd til påtalemyndigheten dersom møtet ikke gjennomføres eller en avtale ikke kommer i stand. Dersom siktede eller domfelte bryter en inngått avtale, skal påtalemyndigheten varsles, jf. første og andre ledd.

3.3 Når ansatte eller meklere i konfliktrådene blir bedt om å viten i retten eller utlevere opplysninger til retten eller påtalemyndigheten

3.3.1 Den som blir stevnet som vitne må møte

Ansatte, meklere og andre kan bli stevnet for å forklare seg i en enkelt sak. Dersom man stevnes som vitne, har man plikt til å møte for retten. Hvilke opplysninger man i slike tilfeller kan gi er omtalt i de følgende punktene. Ansatte i konfliktrådet kan også bli stevnet til å forklare seg om ungdomsreaksjonene generelt. Dette er omhandlet i [Rutine – før saken overføres](#).

Vitnestevningen arkiveres på partens sak.

3.3.2 Den som opplysningene gjelder samtykker

Hovedregelen er at den som er underlagt taushetsplikt etter [konfliktrådsloven § 9](#), ikke kan vitne for retten om det som er taushetsbelagt. Det samme gjelder utlevering av dokumenter eller annet som inneholder taushetsbelagt informasjon.

Opplysningene kan likevel gis dersom den som opplysningene gjelder samtykker, jf. [forvaltningsloven § 13 a](#) første ledd nr. 1, se punkt 3.1.2 ovenfor. Den som innkaller den ansatte/mekleren til å vitne i retten eller begjærer utlevert taushetsbelagt informasjon i forbindelse med en rettssak, må i så fall dokumentere på forhånd at det foreligger samtykke til opphevelse av taushetsplikten. Samtykket må være skriftlig og beskrive hvilken informasjon som kan formidles videre og til hvem.

3.3.3 Det foreligger ikke tilstrekkelig samtykke – domstolen kan oppheve taushetsplikten

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig samtykke til opphevelse av taushetsplikten, kan domstolen i visse tilfeller løse ansatte/meklere fra taushetsplikten i de tilfellene partene selv ikke samtykker til dette. Dette er regulert i [konfliktrådsloven § 9](#) fjerde ledd.

Både i sivile saker og i straffesaker som er under behandling i domstolen, kan domstolen etter denne bestemmelsen beslutte at ansatte/meklere i konfliktrådene skal vitne i retten eller utlevere taushetsbelagt informasjon. Beslutningen tas ved en særskilt begrunnet avgjørelse (kjennelse). Det er den som ønsker vitnet ført eller dokumentet utlevert, som må fremsette en begjæring til domstolen om dette. At avgjørelsen skal være særskilt begrunnet innebærer at domstolen skal vurdere hvor viktig informasjonen er, opp mot hvor skadelig det vil være for den som er vernet av taushetsplikten, og for konfliktrådets anseelse, om taushetsplikten oppheves. Det er først dersom domstolen etter en slik vurdering kommer frem til at den ansatte/mekleren skal vitne eller utlevere dokumentasjon, at informasjon kan gis.

Informasjon om forhold som partene har erkjent eller tilbudt under et meklingsmøte kan det imidlertid verken gis vitneforklaring om eller utleveres dokumentasjon på med mindre begge partene samtykker, jf. [§ 9](#) fjerde ledd. Regelen er begrunnet i at en part kan være villig til å strekke seg langt for å få i stand en ordning under meklingen, og at det derfor kan virke lite rimelig dersom et tilbud fremsatt under et meklingsmøte kan bli brukt mot vedkommende i en senere sak. Det er likevel kun erkjennelser om det saksforholdet som er omtvistet i konfliktrådet som er vernet etter dette unntaket. Erkjenner en av partene andre forhold, må det bedømmes etter reglene nevnt ovenfor om domstolens adgang til å oppheve taushetsplikten. Ordlyden sier ikke direkte noe om avtaler inngått i et konfliktrådsmøte. Det følger imidlertid av forarbeidene at den strenge taushetsplikten ikke omfatter det partene har avtalt.¹⁷ Det er samme sted vist til at meklere i saken må kunne uttale seg om hvorvidt det partene ble enige om under meklingen, er riktig gjengitt i den skriftlige avtalen, dersom en konfliktrådsavtale legges frem som bevis i en rettssak.

Eventuelle begjæringer om opphevelse av taushetsplikt bør drøftes med konfliktrådsleder.

Selv om det ikke verserer en pågående sak i domstolen har påtalemyndigheten hjemmel til å begjære utlevering av dokumenter mv. som antas å ha betydning som bevis i en straffesak. Også her må domstolen treffe en særskilt begrunnet avgjørelse (kjennelse), og det er først dersom domstolen kommer frem til at dokumentasjonen skal utleveres, at informasjon kan gis, jf. [straffeprosessloven § 210](#), jf. [konfliktrådsloven § 9](#) fjerde ledd. Det kan imidlertid være andre hjemler for å gi informasjon til påtalemyndigheten, se punkt 3.2.3, 3.2.4 og 3.2.6 ovenfor.

Er konfliktrådet uenig i domstolens avgjørelse, kan denne ankes til høyere rettsinstans innen ankefristens utløp. En avgjørelse av om kjennelsen skal ankes bør tas av konfliktrådsleder.

3.4 Hvilken informasjon er det nødvendig å dele?

Selv om det er hjemmel til å dele taushetsbelagt informasjon (se punkt 3.1 og punkt 3.2), må man vurdere hvilken informasjon som er *nødvendig* å dele for å oppnå formålet med delingen (ved opplysningsrett) eller opplysningsplikten. For eksempel vil det, ved deling av helseopplysninger ved en foreløpig drøfting i KOG, først og fremst være aktuelt å dele opplysninger om for eksempel diagnose, oppmøte til behandling, effekt av behandling eller avbrutt behandling. Det vil sjeldnere være behov for å dele opplysninger om selve innholdet i en behandling.¹⁸ Behovet vil imidlertid variere, og hva som er nødvendig må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Å dele mer enn det som er nødvendig, kan innebære et brudd på taushetsplikten.

¹⁷ Se [Prop. 57 L \(2013–2014\) punkt 13.1](#) side 84 (merknad til § 9 fjerde ledd).

¹⁸ Se [Prop. 139 L \(2022–2023\) punkt 32.1](#) side 294–295 (merknad til § 22 c).

4 Konsekvenser ved brudd på taushetsplikten

Brudd på taushetsplikten er alvorlig fordi det kan svekke tilliten til konfliktrådet. Det vil også være et inngrep i personvernet til den som opplysningene gjelder. Se for øvrig rutine for melding av avvik på personvernsikkerheten.

I tillegg kan brudd føre til både sivilrettslige, strafferettslige og tjenstlige reaksjoner. Det er den personen som har brutt taushetsplikten som holdes ansvarlig.

4.1 Strafferettslig reaksjon

Det følger av [konfliktrådsloven § 9](#) tredje ledd at den som bryter taushetsplikten, kan straffeforfølges etter [straffeloven § 209](#). Etter denne bestemmelsen straffes «den som krenker taushetsplikt som han eller hun har i henhold til lovbestemmelse eller forskrift». Skyldkravet er forsett eller grov uaktsomhet.

Straffeansvaret gjelder også den som «utnytter en opplysning han eller hun har taushetsplikt om med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning».

4.2 Erstatnings- og/eller oppreisningsansvar

Dersom noen påføres et økonomisk tap ved brudd på taushetsplikt, kan den som har brutt taushetsplikten måtte betale erstatning. Er opplysninger som omfattes av privatlivets fred, spredt offentlig, kan det man i tillegg måtte betale oppreisning.¹⁹

4.3 Tjenstlige reaksjoner

Brudd på taushetsplikt kan også føre til tjenstlige reaksjoner som for eksempel ordensstraff eller avskjed. Bryter en mekler sin taushetsplikt, kan det føre til vedkommende blir fratatt vervet, se [konfliktrådsloven § 4](#) femte ledd. Det må i tilfelle være fordi taushetspliktkbruddet gjør at mekleren ikke lenger er egnet, jf. [§ 5](#) første ledd nr. 3. Brudd på taushetsplikten er alvorlig på grunn av den skaden som oppstår på tilliten til konfliktrådet, men ethvert brudd på taushetsplikten vil ikke automatisk føre til at mekleren fratras vervet. Her må det vurderes både hvor alvorlig bruddet er, og hvilken skyld som er utvist.

Brudd på taushetsplikten er saksbehandlingsfeil dersom opplysningen er brukt i et enkeltvedtak. Dersom det er lagt vekt på opplysninger som ikke skulle vært tilgjengelig på grunn av taushetsplikt, kan bruddet føre til at vedtaket blir ugyldig.

5 Eksempler på spørsmål og svar i konfliktrådet

Disse eksemplene tar utgangspunkt i spørsmål Sekretariatet for konfliktrådene har mottatt fra saksbehandlere i konfliktrådet.

5.1 Vitne i domstolen

Spørsmål:

Har en ungdomsveileder, rådgiver eller mekler plikt til å forklare seg i en sak for domstolen?

Svar:

Dersom den som er vernet av taushetsplikten har samtykket, eller retten ved en særskilt kjennelse har

¹⁹ Se [skadeserstatningsloven § 3-6](#).

besluttet det, foreligger det en plikt for ungdomsordinator, annen saksbehandler eller mekler å forklare seg i en sak for domstolen, se mer informasjon om dette under punkt 3.3.

5.2 Opplysninger til påtalemyndigheten i sivilt henlagte saker

Spørsmål:

Kan eller er en saksbehandler forpliktet til å sende taushetsbelagt informasjon til påtalemyndigheten i sivilt henlagte saker, f.eks. inngått konfliktrådavtale?

Svar:

Det er ingen hjemmel som pålegger eller gir adgang til å gi slik informasjon til påtalemyndigheten. Straffesaken er henlagt, og det skal ikke ha straffeprosessuelle konsekvenser for partene om de klarer å bli enige om en avtale eller ikke, hva den går ut på eller om det i det hele tatt ble til meklingsmøter. Saken var avgjort da påtalemyndigheten henla den. Dersom partene ønsker det, kan de likevel avtale at påtalemyndigheten eller andre skal få opplysninger om avtalen. Se nærmere om dette i punkt 3.1.2.

5.3 Opplysninger til barneverntjenesten

Spørsmål:

Hva skal og kan en ansatt i konfliktrådet gi av opplysninger til barneverntjenesten?

Svar:

I utgangspunktet kan ikke ansatte i konfliktrådet dele taushetsbelagte opplysninger med barneverntjenesten. Hvis det likevel er behov for deling, f.eks. av hensyn til konfliktrådets saksbehandling, må det vurderes om vilkårene for delingsadgangen er oppfylt, se punkt 3.1.8. Andre ganger kan man ha en varslingsplikt om å dele slik informasjon etter barnevernsloven, se punkt 3.2.1 og 3.2.2.

5.4 Opplysninger til politiet om potensielle straffbare forhold

Spørsmål:

Hva skal en ansatt gi av opplysninger til politiet om potensielle straffbare forhold?

Svar:

Dette er et spørsmål om avvergingsliken i [straffeloven § 196](#), se nærmere informasjon under punkt 3.2.3 ovenfor.

5.5 Opplysninger til fornærmede i U18-sak

Spørsmål:

Fornærmede i en U18-sak ønsker å få informasjon om innholdet i siktedes ungdomsplan og gjennomføringstid og planlagt sluttdato for gjennomføring. Kan vi gi disse opplysningene uten å bryte taushetsplikt?

Svar:

Fornærmede har innsynsrett i dokumentene i en straffesak hos politiet. Informasjon om gjennomføringstid og sluttdato for gjennomføring kan fornærmede derfor få informasjon om fra konfliktrådet. Fornærmede kan imidlertid ikke få informasjon om innholdet i ungdomsplanen. Vedkommende er ikke part i ungdomssaken etter forvaltningsloven, og partsinnsynsreglene gjelder derfor ikke for fornærmede. Se nærmere i punkt 3.1 og særlig punkt 3.1.5.

5.6 Partenes taushetsplikt

Spørsmål:

Kan man konfrontere en tredjeperson om noe man har fått vite om under et møte i konfliktrådet? F.eks. en gutt og en jente deltar i et møte fordi gutten har utført seksuelle handlinger overfor jenta. Jenta sier i møtet at hun har hørt fra guttens bestevenn at hun ikke er den eneste han har vært ufin mot. Gutten ønsker å konfrontere sin bestevenn med dette.

Svar:

Gutten kan ikke dele videre slik informasjon til andre. Som part i saken har gutten taushetsplikt om det som blir sagt i konfliktrådsmøtet. Det følger av [konfliktrådsloven § 9](#) andre ledd at taushetsplikten gjelder «alle som er til stede i konfliktrådsmøtet». Se mer informasjon under punkt 2.2.

Dette er en opplysning som har fremkommet i meklingsmøtet. Det er en personlig karakteristikk, og kan skade både bestevennen og jentas omdømme hvis informasjonen kommer ut. Tilliten til konfliktrådet og meklingsinstituttet er også viktig her. Hvis det skal deles med vennen, må jenta samtykke, se punkt 3.1.2.

5.7 Kan vi sende avtale i konfliktrådet til barnevernet?

Spørsmål:

Barneverntjenesten krever å få tilsendt avtalen i konfliktrådet. Må vi sende den til barnevernet?

Svar:

Hvis barnevernet har gitt pålegg om å gi denne avtalen (som i utgangspunktet er taushetsbelagt) med henvisning til [barnevernsloven § 13-4](#), har konfliktrådet en plikt til å gi den til barnevernet, se punkt 3.2.2.

5.8 En student ønsker å observere en meklingsprosess

Spørsmål:

Konfliktrådet har fått forespørsel fra en masterstudent i anvendt språkvitenskap som ønsker å delta på observasjon av mekling hos oss. Er det greit?

Svar:

Det er greit hvis partene samtykker til dette og studenten signerer taushetserklæring, se punkt 3.1.2 om samtykke. Premissene for tilstedeværelsen må være avklart både mtp. at partene må vite hva de samtykker til og rammene for taushetsplikten. Med dette menes hvordan studenten skal bruke informasjonen fra møtene videre. Informasjonen kan kun formidles videre i anonymisert form som ikke kan identifisere partene, se punkt 2.2.2 om taushetsplikt for de som deltar i konfliktrådsmøtet og punkt 3.1.4 om anonymisering.

5.9 Kan vi sende dommen til friomsorgskontoret?

Spørsmål:

Friomsorgen ønsker tilgang til dommene når de skal delta i oppfølgingsteamet i en ungdomsstraff. Kan vi sende dommen til friomsorgen i forbindelse med oppnevningen av representanter til oppfølgingsteamet? Gjelder dette i tilfelle også dommer unntatt offentlighet, f.eks. sedelighetssaker? Fram til nå har vi vurdert at dette er påtale sine dokumenter, slik at friomsorgen må henvende seg til påtale for å få dokumenter i saken. Dette har friomsorgen uttrykt at de synes er tungvint.

Svar:

Om dommen er offentlig, kan den i utgangspunktet oversendes.

For øvrig kan konfliktrådet dele taushetsbelagte opplysninger som det er «nødvendig å gi» for å ivareta egne oppgaver, se punkt 3.1.8. Hva som er nødvendig må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Dersom friomsorgen skal ha samtaler med ungdommen om lovbruddet kan det være nødvendig at friomsorgen får oversendt dommen. Da må friomsorgen ha denne informasjonen for å ivareta sin oppgave i konfliktrådet. Dersom man er i tvil, kan man be friomsorgen om å opplyse hvorfor de trenger dommen i den konkrete saken.

Det er heller ikke noe i veien for å inngå avtale med påtalemyndigheten om at de oversender (offentlige) dommer til friomsorgskontoret samtidig som den sendes til konfliktrådet.

6 Versjonslogg av dette dokumentet

Endringslogg		
Dato	Endring utført av	Endringsbeskrivelse
14.11.2023		Ny retningslinje
13.12.2023	Virksomhetsutvikling og styring	Nytt punkt 4.2.2 (senere endret til punkt 3.2.2) om pålegg fra barnevernet om å gi opplysninger, barnevernsloven § 13-4.
01.09.2024	STAB	Oppdatert (og omstrukturert) i tråd med endring av konfliktrådsloven 1. september 2024. Hovedendringer: <ul style="list-style-type: none">- ny hjemmel for informasjonsdeling i konfliktrådsloven § 22 c (omtalt bl.a. i punkt 3.1.3)- omtale av deltakere i oppfølgingsteam og KOG sin adgang til å dele informasjon de får i disse foraene (punkt 3.1.7)
07.10.24	FAG - avdelingsdirektør	<ul style="list-style-type: none">- Utvidet omtalen av partenes (og andre privates) taushetsplikt, og om konfliktrådets plikt til å informere om taushetsplikt og straffeansvar i punkt 2.2.- Nytt spørsmål/svar om adgangen til å sende dommen til friomsorgskontoret i US-saker i punkt 5.